

MARITIM FAGSKOLEUTDANNING

Ny fagskolelov - praktiske konsekvenser

Ivar Lien

27.11.07

Fagskoleutdanning = Yrkesrettet høyere utdanning

- Utdanningene skal være yrkesrettet tertiærutdanning
- Kompetansen skal kunne tas i bruk direkte i arbeidslivet
- Skal tilfredsstillende arbeidsmarkedets økende behov for yrkeskompetanse (inkl. sertifiseringer)
- Fokus på samarbeid og kreativitet
- Godkjennes av NOKUT (samme som høgskolene)
- Med yrkesrettet utdanning menes utdanning som gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak.
- Lovens formål er å sikre fagskoleutdanninger av høy kvalitet gjennom en offentlig godkjenningsordning.
- Loven ble **revidert** i 2007, skoler kan gis akkreditering, skal ha system for kvalitetssikring. Fagskolebegrepet lovbeskyttes.

Fagskoleutvikling

De fylkeskommunale fagskolene arbeider ut fra et prinsipp om at fagskoleutdanningen skal være et enhetlig tilbud for hele landet

- Det kan være mange retninger (tekniske, helse, etc)
- De kan være fylkeskommunale, private, etc
- Det er flere samarbeidsfora:
 - Rådet for fylkeskommunale fagskoler RFF
 - Nasjonalt utvalg for teknisk fagskoleutdanning NUTF
 - Nasjonal plan for teknisk fagskole NUTF
 - Planer for videreutdanning i helsefag SH-dir
 - Krav til maritim utdanning S-dir
 - Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i SH-fag NUFHS

- Skolene lager deretter:
- **Opplæringsplan for utdanning, som må godkjennes av NOKUT**

Hovedstruktur tekniske fag

Nivå	Plantype	Utarbeider	Forbereder	Godkjenner
Nasjonalt	Nasjonal plan for 2-årig teknisk fagskoleutd. Generell og Fagspes. del	Arbeidsgrupper oppnevnt av NUTF etter forslag fra RFF	Rådet for fylkeskommunale fagskoler (RFF) for NUTF	Nasjonalt utvalg for tekniske fagskoler (NUTF)
Skole	Opplæringsplan for den enkelte fordypning	Fagavdeling ved skolen etter oppdrag fra skolens ledergruppe/styret	Skolens ledergruppe for styret, som oversender søknader til NOKUT	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)
Fagretning	Arbeidsplan for den enkelte utdanning	Team (lærere og studentrepr.) etter oppdrag fra avdelingsleder	Team (lærere og studentrepr.) for avdelingsleder	Skolens ledergruppe
Modul	Arbeidsplan for den enkelte modul	Faglærer etter oppdrag fra avdelingsleder/team	Faglærer for klasseteam	Avdelingsleder

Læreplaner, 1 av 2

NHO engasjerte seg i teknisk fagskole ved

- **A) et nasjonalt utvalg for fagskolen**

- Samhandling mellom utdanningsgivere, brukere og næringsliv
- Utvikle grunnlaget for en nasjonal standard for nivå og innhold
- Synliggjøre utdanningen i samfunnet
- En nasjonal standard skal gi grunnlag for næringsmessig og lokal tilpassing av undervisningen
- Fastlegger nasjonale kriterier og rammer for læreplaner og vurdering
- Utvikler og fastlegger læreplaner etter anbefaling fra næringsrettede utvalg
- Tilbyr NOKUT et samarbeid om utvikling av kriteriegrunnlaget for godkjenning

Læreplaner, 2 av 2

- **B) utvalg for de enkelte næringer/bransjer**
 - Samhandling mellom utdanningsgivere, brukere og premissgivere
 - Utvikle nasjonal standard for det næringsspesifikke faglige nivå og innhold i fagskoletilbudet
 - Initiativ til utvikling og anbefaler læreplaner for landsdekkende og sertifiserende næringsrettede kurs og for linjefagene i teknisk fagskole
 - Uttale seg om næringens behov for opplæring i fagskolen, arbeide for å synliggjøre tilbudet og sikre rekrutteringen til studiet
 - Uttale seg om hvilke sertifikatområder utdanningen forholder seg til og hvordan kompetansebehovet for disse kan ivaretas
 - Tilby NOKUT bransjefaglig bistand i arbeidet med godkjenning av tilbud

Offentlige fagskoler

Fagretninger

Teknisk fagskole

Bygg og anlegg

Datateknikk

Elektro

Kjemi

Maritime fag

Petroleumsteknologi

Teknikk og industriell produksjon

Fagfelt helse

Helse- og sosialfag

Planstruktur tekniske fag

- **Modulbaserte i halvårige enheter**
 - **Redskapsfag** **22 fsp**
 - Kommunikasjon, norsk og engelsk
 - Realfag, matematikk og fysikk
 - **Ledelse, økonomi og markedsføring** **14 fsp**
 - **Fordypningfag, lokale fag og valgfag** **66/78 fsp**
 - **Hovedprosjekt** **18/ 6 fsp**
 - **TOTALT ANTALL FAGSKOLEPOENG (fsp)**
 - **OVER 2 ÅR** **120 fsp**
- I tillegg til dette kommer anbefalt
- **Egeninnsats, minst** **750 t**

NOKUTs vurdering

Vurdering av administrative forhold, herunder styringsordning, reglement og klagebehandling. Vurderes av NOKUTs sekretariat

- Faglig vurdering av utdanningstilbudet. Vurderes av en sakkyndig komité.
- Vurdering av utdanningens
 - Innsatskvalitet
 - prosesskvalitet
 - resultatkvalitet

NOKUTs krav, mht

Innsatskvalitet:

- Reglement for utdanningstilbudet
- Organisering og administrering av utdanningstilbudet inkl. kvalitetssikring og -utvikling, tilrettelegging av praksis og informasjon til studentsøkende studenter og arbeidsmarked
- Opptakskrav til utdanningstilbudet
- Undervisningspersonalet og sensorer, lærernes, instruktørenes/veiledernes kvalifikasjoner
- forholdstallet studenter/undervisningspersonale
- Utstyr og infrastruktur, undervisningsrom inkl. spesialrom, IKT-tjenester, bibliotek tjenester og -service
- Nettverk/samarbeidsavtaler med næringslivet

NOKUTs krav, mht

Prosesskvalitet

- Planen for utdanningstilbudet, navn, mål, pensum og lærestoff, praksisordning, undervisningsmetoder og eksamens- og vurderingsordning, vurdering av studentenes kunnskaper og ferdigheter, vurdering for å sikre det faglige nivået
- Faktorer som kan påvirke studentenes læringsprosess, det omliggende læringsmiljøet
- Tiltak for oppfølging av studenter, velferdstiltak, studentorganisasjoner og annet
- Tilrettelegging for fleksibel læring

NOKUTs krav, mht

- **Resultatkvalitet**

- Tilbyders oppfatning av utdanningstilbudets yrkesrelevans, målbeskrivelse vedr. kunnskaper ferdigheter og holdninger og forventet yrkesrelevans
- Tilbakemelding fra arbeidsmarkedet
- Tilbakemeldinger fra studenter som har fullført utdanningen om kvaliteten
- Godt grunnlag for sertifiseringer der dette er obligatorisk
- Oppfyllelse av internasjonale standarder

Ny forskrift om godkjenning

- **Forslag til revidert forskrift om godkjenning etter lov om fagskoleutdanning – høringsfrist 25.01.08**
- Viderefører i hovedsak dagens prinsipper, noen endringer i strukturen på godkjenningsforskriften.
- Det er foreslått endringer som følge av at
 - fagskoleloven åpner for godkjenning av tilbyder. Det innebærer at tilbyder av fagskoleutdanning, på bestemte vilkår kan få fullmakt til selv å opprette fagskoleutdanninger innen avgrensede fagområder (godkjent tilbyder),
 - fagskoleloven stiller krav om at tilbydere av fagskoleutdanning skal ha tilfredsstillende interne systemer for kvalitetssikring.
- I tillegg foreslår departementet enkelte endringer i bestemmelsene om revisjon av godkjenninger.

Forholdet til høyere utdanning

- Det er ikke krav til at fagskoleutdanningene skal være forskningsbasert, slik kravet er for universitets- og høyskoleutdanning, men fagskoleutdanning har strengere krav til relevans i forhold til arbeidslivet enn høyere utdanning.
- Fagskoleutdanningene har en varighet på et halvt studieår til maksimalt to studieår. Den laveste graden i høyere utdanning (bachelorgraden) varer tre studieår.
- Fagskoleutdanningene er dominert av private tilbydere. Høyere utdanning er dominert av offentlige.

Kvalitetssikringssystem

Krav til alle tilbydere av fagskoleutdanning.

Ved utarbeidelsen av kvalitetssikringssystem må det tas hensyn til

- hvor omfattende en tilbyders virksomhet er
- hvor mange utdanningstilbud tilbyderen har
- om det gjelder godkjenning av tilbyder som sådan, samt at
- fagskolene normalt skal møte enklere krav til system for kvalitetssikring enn de kravene universiteter og høyskoler møter.

KRAV: tilfredsstillende interne systemer for kvalitetssikring gjøres gjeldende fra 1. januar 2009

Godkjenning av tilbyder

- tilbydere av fagskoleutdanning, på bestemte vilkår kan få fullmakt til selv å opprette og legge ned fagskoleutdanninger innen avgrensede fagområder
- Omfanget av en fullmakt må tilpasses den enkelte tilbyders organisasjon og faglige kompetanse.

Tilsyn og revisjon

- NOKUT får fullmakt til å revidere deler av forholdene rundt en fagskoleutdanning / godkjent tilbyder, uten bruk av sakkyndige.

§ 5. Godkjenning av enkelttilbud etter lov om fagskoleutdanning

5. NOKUT kan gi godkjenning uten bruk av sakkyndige dersom utdanningen allerede er godkjent i henhold til krav fra norsk offentlig sertifiserende eller autoriserende myndighet eller dersom søknaden gjelder endringer i tidligere godkjente utdanningstilbud.

- Merknad til nr. 5

Godkjenning i henhold til sertifikatkravene ligger til den statlige godkjennende myndighet. Samarbeidsavtale kan inngås mellom NOKUT og sertifiseringsgivende myndighet.

NOKUT kan stille krav om at nasjonalt fastsatte krav til sertifisering og autorisasjon skal være oppfylt. En utdanning til et yrke som krever sertifikat eller autorisasjon kan ikke kalles yrkesrettet hvis teorikravene til sertifikat/autorisasjon ikke er tilfredsstilt. Dette gjelder også hvis yrket krever en internasjonal sertifisering.

§ 6. Godkjenning av tilbydere

1. Tilbydere som gir godkjent fagskoleutdanning, kan søke NOKUT om godkjenning for å opprette fagskoleutdanninger innen avgrensede fagområder (godkjent tilbyder). En godkjent tilbyder har fullmakt til selv å opprette nye fagskoleutdanninger. I sitt vedtak fastsetter NOKUT fagområdet fullmakten gjelder for. NOKUT kan også fastsette andre vilkår. NOKUT oversender kopi av vedtak til Kunnskapsdepartementet og Lånekassen.
2. Vilkår for godkjenning, se neste foil
3. NOKUT utarbeider retningslinjer for behandling av søknader og utfyllende kriterier for godkjenning av tilbyder.
4. En godkjent tilbyder må rapportere om opprettelse av nye tilbud til NOKUT, med kopi til Kunnskapsdepartementet og Lånekassen.
5. Hvis en tilbyder har fått avslått søknad om godkjenning som tilbyder, kan NOKUT bestemme at en ny søknad først kan fremmes etter to år.

§ 6. Godkjenning av tilbydere

2. For å bli godkjent som tilbyder må følgende vilkår være oppfylt:
- Tilbyderens primærvirksomhet skal være utdanning.
 - Tilbyderen skal ha fast ansatte i undervisningsstilling og administrative stillinger med en slik kompetanse at tilbyder er i stand til kvalitetssikre og utvikle sine pedagogiske metoder og nye og eksisterende utdanningstilbud innen sentrale fagområder som inngår i utdanningene.
 - Tilbyderen skal ha et tilfredsstillende samarbeid med arbeidslivet.. Vilkår for å kunne søke om godkjenning som tilbyder:
 - Tilbyderen må ha uteksaminert kandidater i minst én godkjent fagskoleutdanning i minst to år .
 - Tilbyderen må ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring, jf. denne forskrift § 7.
 - Tilbyderen må dokumentere medlemskap i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter erstatning dersom tilbyder frivillig eller pålagt brått stanser en utdanning, hvor det er studenter som ikke har fullført utdanningen etter oppsatt plan.

Opptakskrav

- Det generelle grunnlaget for opptak til fagskoleutdanning:
 - fullført og bestått videregående opplæring, som elev eller lærling etter reform 94
 - og for helsefagene
 - minimum ett års relevant praksis etter endt grunnutdanning.
- Inntak på bakgrunn av realkompetanse
 - omfang og relevans av yrkespraksis
 - relevans av utdanning (teori tilsv. vk1, R-94)
 - søkerens egenvurdering
- I tillegg må søkere til maritim utdanning dokumentere bestått grunnleggende sikkerhetsopplæring (IMO 60).

Hovedopptaket 2007: Antall søkere til hvert studium

Studium	Ant studiepl.	Ant søkere	primær	Ikke kval	Kval	Tilbudt plass	Søkn/pl
Marin bioteknologi	15	106	8	38	68	10	0,5
Marin bedr.sledelse	35	227	71	63	164	55	2,0
Marin teknikk	90	1165	193	375	790	130	2,1
Ing.,marinteknikk	40	464	78	141	323	55	2,0
Marinteknisk drift	30	50	10	33	17	4	0,3
Maritim, nautikk	45	138	45	85	53	16	1,0
Ingeniør, marin	2	17	1	16	1	0	0,5
Maritim utd.,nautikk	32	150	45	92	58	18	1,4
SUM	289	2317	451	843	1474	288	1,6

Søkning og opptak fagskoler

Kursnavn	Søkning	Inntatt	Differanse
NAUTIKK	390	300	90
SKIPSTEKNISK DRIFT	204	155	49
SUM	594	455	139

Bransjens krav – maritim

- **Krav til fartstid for**
 - **Dekksoffiserssertifikat** (klasse 5, 4 eller 3) førstegangssøkere
 - **Søker med minst 36 mnd fartstid på dekk**
 - **Søker med matros fagbrev/fisker fagbrev**
 - **Søker uten fartstid**
(normalt søker fra høgskole)
- **Krav til fartstid for**
 - **Maskinoffiserssertifikat** (klasse 4), førstegangssøkere
 - **Søkere med motormannfagbrev**
 - **Søkere uten motormannfagbrev**
 - **Søkere fra høgskole**
- **Felles del:**

Godkjent opplæringsprogram om bord betyr:

 - **At rederiet tilrettelegger for at opplæring blir gitt**
 - **At det er oppnevnt en opplæringsansvarlig i rederiet**
 - **At opplæringen blir registrert i godkjent registreringsbok**
 - **At fartøyet er over 15 meter (dekk) eller 750 kW (maskin)**

Egne vitnemål i fagskolen

DIPLOMA

Engine Officer Class 1

Has completed and passed an approved program which meets the standard given in the SCTW Code, Regulation III/2, 2.2 for Management level, Class M1

Deck Officer Class 1

Has completed and passed an approved program which meets the standard given in the SCTW Code, Regulation II/2, 2.2 management level, Class D1

Den teknologiske vei

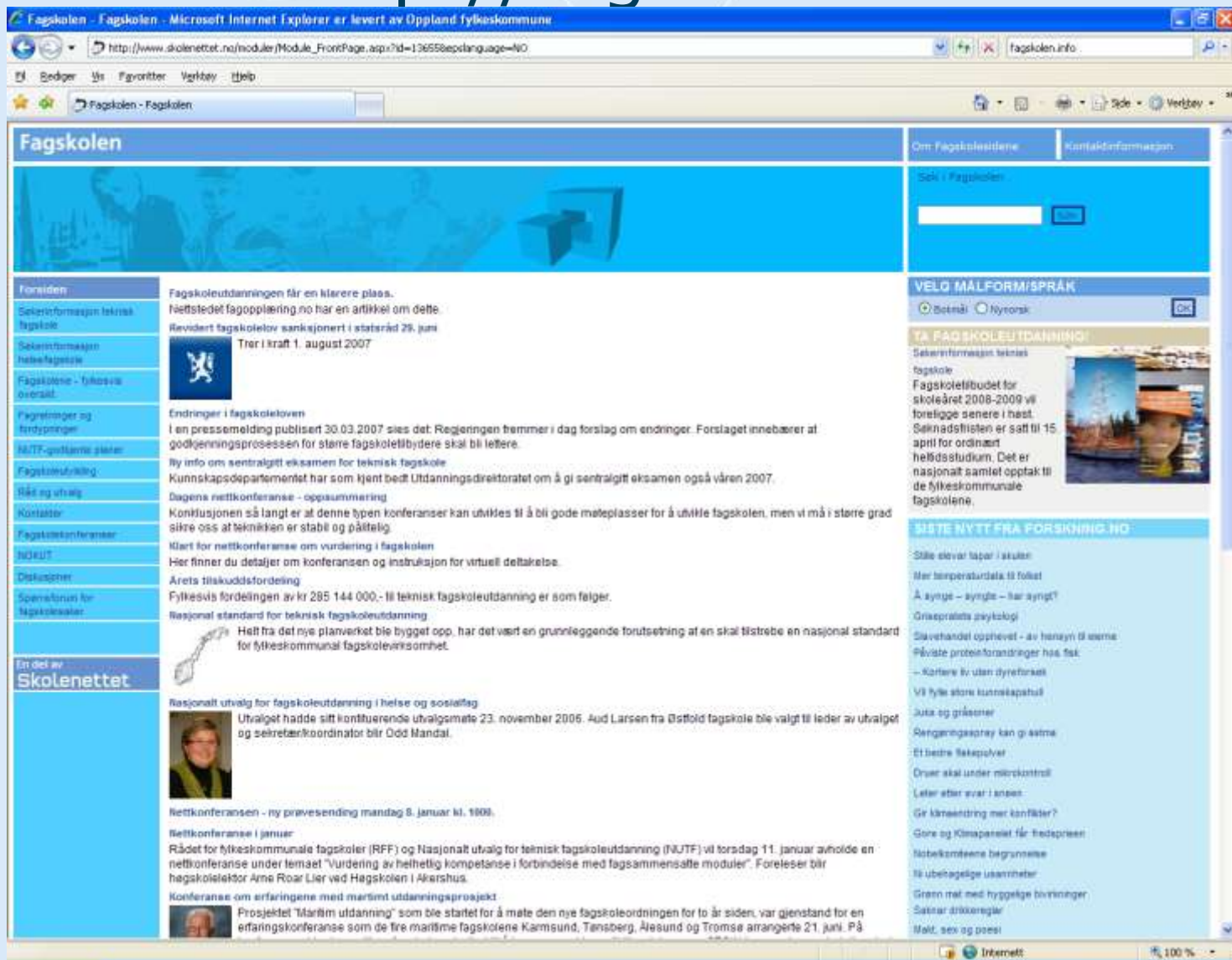
Veier videre, etter fagskole

- 2 års fagskoleutdanning kan gi 1 års avkorting i en Bachelorutdanning i ingeniørfag.
- Høgskolen i Agder (60 stp):
 - Byggdesign, data, energi og elkraftteknikk, mekatronikk
- Høgskolen i Vestfold (60 stp)
 - Maritim elektroautomasjon, produktdesign
- Høgskolen i Buskerud (40 – 60 stp)
 - Mekatronikk, kybernetikk, produktutvikling
- Høgskolen i Bergen (60 stp)
 - Elkraft
- Opptak på 3-årige utdanninger (Bachelor ing.fag)
- Opptak ved NTNU
- **Andre modeller**, 1,5 + 0,5 år i fagskole?
eller, 1,5 år fagskole + 2,5 år høgskole?

UTFORDRINGER

- Skoleslagets synlighet/markedsføring
- Samarbeid med arbeidslivet – på dets prinsipper
- Akkreditering, godkjenninger
- Økonomi
- Sammenheng i utdanningene
- Internasjonalisering
- Rekruttering
- Yrkesrettet vs. Forskningsbasert
- **MÅL: Fagskolen på selvstendig plass i et helhetlig utdanningssystem!**

Generelt om fagskoleutdanning, Se: <http://fagskolen.info>:

The screenshot shows the website 'Fagskolen' in a Microsoft Internet Explorer browser window. The address bar shows the URL 'http://www.skolenettet.no/module/Module_FrontPage.aspx?id=13655&epslanguage=NO'. The website has a blue header with the title 'Fagskolen' and navigation links for 'Om Fagskoleutdanning' and 'Kontaktinformasjon'. A search bar is located in the top right. The main content area is divided into several sections:

- For siden:** A news item titled 'Fagskoleutdanning får en klarere plass.' with a sub-headline 'Nettstedet fagopplering.no har en artikkel om dette.' and a date 'Revidert fagskolelov sanksjonert i statsråd 26. juni'. Below the text is a small logo and the text 'Trer i kraft 1. august 2007'.
- Sakerinformasjon teknisk fagskole:** A link to 'Endringer i fagskoleloven' with a sub-headline 'I en pressemelding publisert 30.03.2007 sies det Regjeringen fremmer i dag forslag om endringer. Forslaget innebærer at godkjenningssprosessen for større fagskoletilbydere skal bli lettere.'
- Sakerinformasjon helsefagskole:** A link to 'Ny info om sentralgitt eksamen for teknisk fagskole' with a sub-headline 'Kunnskapsdepartementet har som kjent bedt Utdanningsdirektoratet om å gi sentralgitt eksamen også våren 2007.'
- Fagskolestøtte:** A link to 'Dagens nettkonferanse - oppsummering' with a sub-headline 'Konklusjonen så langt er at denne typen konferanser kan utvikles til å bli gode møteplasser for å utvikle fagskolen, men vi må i større grad sikre oss at teknikken er stabil og pålitelig.'
- Nettkonferanser:** A link to 'Møte for nettkonferanse om vurdering i fagskolen' with a sub-headline 'Her finner du detaljer om konferansen og instruksjon for virtuell deltakelse.'
- DISKUSJON:** A link to 'Årets tilskuddsfordeling' with a sub-headline 'Fylkesvís fordelingen av kr 285 144 000,- til teknisk fagskoleutdanning er som følger.'
- Spørsmål om fagskoleloven:** A link to 'Nasjonal standard for teknisk fagskoleutdanning' with a sub-headline 'Helt fra det nye planverket ble bygget opp, har det vært en grunnleggende forutsetning at en skal tilstrebe en nasjonal standard for fylkeskommunal fagskoleutdanning.'
- Et del av Skolenettet:** A link to 'Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse og sosialfag' with a sub-headline 'Utvalget hadde sitt konstituerende valgsmøte 23. november 2006. Aud Larsen fra Østfold fagskole ble valgt til leder av utvalget og sekretær/koordinator blir Odd Mandal.'
- Nettkonferansen - ny prøvesending mandag 8. januar kl. 1800.**
- Nettkonferanse i januar:** A link to 'Rådet for fylkeskommunale fagskoler (RFF) og Nasjonalt utvalg for teknisk fagskoleutdanning (NUTF) vil torsdag 11. januar avholde en nettkonferanse under temaet "Vurdering av helsefaglig kompetanse i forbindelse med fagsammensatte moduler". Foreleser blir høgskolelektor Arne Roar Lier ved Høgskolen i Akershus.'
- Konferanse om erfaringene med maritim utdanningsprosjekt:** A link to 'Prosjektet "Maritim utdanning" som ble startet for å møte den nye fagskoleordningen for to år siden, var gjenstand for en erfaringskonferanse som de fire maritime fagskoleene Karlsund, Tønsberg, Ålesund og Tromsø arrangerte 21. juni. På

On the right side, there are sections for 'VELG MÅLFORM/SPRÅK' (with radio buttons for 'Bokmål' and 'Nynorsk'), 'TA FAGSKOLEUTDANNING!' (with a small image), and 'SISTE NYTT FRA FORSKNING.NO' (with a list of news items).